

[Tove Lindbo Larsen]

Jeg vil lige minde fru Mette Madsen om, at lovforslaget blev fremsat på et meget sent tidspunkt i folketingssamlingen. Det er meget normalt, at man i udvalget beder om at få høringssvarene over, og det har vi da rig lejlighed til i den kommende tid, så vi kan få så megen oplysning som overhovedet muligt. Jeg vil understrege, at der bestemt ikke har været noget ønske fra min side om at tilbageholde nogen høringssvar. Det er ganske vist.

Hans Damgaard Nielsen (FP):

Fru Inger Harms sagde, at det måske skyldes, at menighedsrådene har for lidt med provsten at gøre. Det var en bemærkning, jeg fangede. Det må da skyldes en vis uvidenhed fra denne talers side. Det må være klart, at menighedsråd har mange gøremål med provsten. Vi har vores budgetlægning, som vi skal have ind til godkendelse, vi har vores regnskab, og vi har samtaler, hver eneste gang vi skal lave et eller andet ved vore kirker. Så skal vi i forbindelse med provsten. Skal vi i forbindelse med biskoppen, skal vi også over provsten som almindeligt mellemled. Så der er i hvert fald ustandselig forbindelse mellem provsten og menighedsrådet.

Fru Tove Lindbo Larsen var inde på høringen og sagde, at menighedsrådene var blevet spurgt. Hvis man skal forstå det sådan, at der har været sendt skrivelser ud til landets menighedsråd, så må jeg sige, at jeg mindes ikke – og jeg har siddet som menighedsrådsformand nu i en halv snes år – at have set noget sådant. Men det er måske en anden sammenhæng, der henvises til. Jeg kan bl. a. henvise til, at hele distriktsforeningen for Ringkøbing provsti enstemmigt går imod.

(Kort bemærkning).

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg skal ikke blande mig i den kirkelige administration for nærværende, men jeg kan da meddele, at de folk, man i almindelighed hører, er Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer og andre organisationer. Når jeg nævnedes dette, var det på baggrund af det direkte spørgsmål, om menighedsrådene var blevet spurgt.

(Kort bemærkning).

Hans Damgaard Nielsen (FP):

Jeg er da fuldstændig klar over, at Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer er blevet spurgt, men det vil måske også være fru Tove Lindbo Larsen bekendt, at der ude omkring i landet er stor utilfredshed med, at landsforeningens bestyrelse påtager sig den rolle at være menighedsrådenes formidler, idet der i landsforeningens vedtægter aldrig nogen sinde er givet Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer beføjelser til at forhandle med en eventuel minister på menighedsrådenes vegne.

Burgdorf (KF):

Jeg skal ikke blande mig i, hvem af de to foregående talere der har mest ret, men det er nu sådan, at den kompetente forsamling, som har med disse ting at gøre, nu engang er Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer.

Jeg stiller mig meget skeptisk over for, om det er sådan – som det bliver sagt af hr. Hans Damgaard Nielsen – at menighedsrådene ude omkring er imod dette demokratiseringsforslag. Så er det i hvert fald, fordi de ikke er blevet ordentligt orienteret om, hvad det egentlig drejer sig om. For enhver rettænkende demokrat i dette land vil synes, at dette er rigtigt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Af Mogens Voigt (FP) m.fl.
(Fremsat 10/11 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Der har i de senere år bredt sig en betydelig begejstring i befolkningen med hensyn til historie og historiske hændelser. Det synes jeg er glædeligt. Nu er det gået så vidt, at man også begynder at pudse gamle ordførertaler op og hente dem frem fra de grønne hæfter, og det synes jeg også er glædeligt.

Fremskridtspartiet anfører i bemærkningerne til lovforslaget, at man er ganske enig med de fire ordførere fra de fire nuværende regeringspartier, og jeg vil sige med det samme til fremskridtspartiet, at det er jeg sandelig også. Regeringen er ganske enig i, at vi gerne skulle have brudt monopollet. Det kan der ikke være to meninger om i regeringen.

Spørgsmålet er, hvornår dette skal ske. Om, som det står i bemærkningerne, tiden er inde nu. Her vil jeg sige til forslagsstillerne: lige knap nok. Tiden er lige knap nok inde, for vi har en mediekommission siddende, som denne regering ikke har nedsat, men som dog arbejder med netop disse problemer, og som – og det er et ekstra argument – i løbet af ganske kort tid, dvs. inden for de næste 2 måneder, afgiver en rapport om netop disse forhold.

Selvfølgelig er der nogle praktiske problemer forbundet med at få lavet et TV 2 eller et alternativt radio-TV, det er klart; det tror jeg heller ikke forslagsstillerne er uenige i. Der er et spørgsmål om, hvad det vil koste, hvem der skal betale, hvordan det skal finansieres, hvordan det skal styres – jeg tror, mange kunne tilføje andre problemer til denne liste.

Derfor må jeg sige til forslagsstillerne, at vi fra regeringens side har megen sympati for lovforslaget, men at vi meget gerne vil afvente mediekommissionens behandling af disse emner. Det er også det mest rimelige at gøre. Det er lige stærkt nok, hvis man først har en kommission, der sidder et antal måneder og år med 60 mennesker involveret i dette arbejde, så at gå ud og sige: I kan i øvrigt sige, hvad I vil, for nu, 2 måneder inden I skulle aflevere rapporten, gør vi sådan og sådan.

Med disse venlige bemærkninger vil jeg sige til fremskridtspartiet og til forslagsstiller-

ne, at vi er ikke enige i, at tiden er inde lige nu, men det varer ikke så længe.

Søren Hansen (S):

Socialdemokratiet har ikke megen sympati for dette lovforslag. Vi kan faktisk kun være enige i en enkelt sætning i bemærkningerne til forslaget. Det er den, hvoraf det fremgår, at det har været fremme tidligere. Det har forslagsstillerne så ubetinget ret i.

Det kan undre lidt, at ministeren kun tager stilling til den ene side af forslaget, nemlig til spørgsmålet om monopolbruddet. Den anden side af det er finansieringsformen, og det er nok dér, vandene skilles mest. Med hensyn til monopolbruddet synes jeg i og for sig ikke, der er noget principielt, som skiller os. Vi vil ikke monopolbrud for monopolbruddets skyld.

Vi vil gerne se på det spørgsmål og kan forestille os af andre grunde at tilslutte os et synspunkt om en anden konstruktion end den, vi har for nuværende. Men så skal det være for at opnå det, vi gerne vil opnå, nemlig en bedre kvalitet, en højere standard af de danske udsendelser, sådan at vi kan være med til at dæmme op mod det, vi får ind via satellitter og på anden måde, video osv. Den eneste måde at dæmme op for det på er ved at øge kvaliteten af det, der kommer ud af de danske kanaler. Det kan godt være, at det vil vise sig nemmere og vise sig bedre ved en anden konstruktion end den nuværende eller en sideløbende konstruktion, som er anderledes end Danmarks Radios nuværende konstruktion. Men det må altså være den slags synspunkter, der er afgørende, og ikke bare dette lidt kortsynede synspunkt om, at vi bare skal have et monopolbrud. Jeg læser det, som om det bare skal være for bruddets egen skyld.

Der er én ordførertale, jeg venter på med særlig spænding, det er ordførertalen fra partiet venstre. Vi har tidligere oplevet venstre tilslutte sig synspunktet om, at man ville lade reklamefinansiering indgå i finansieringen af fjernsynsudsendelser, fjernsynsprogrammer, fjernsynskanaler. I det sidste forslag fra venstre havde man udtaget denne bestemmelse, som man altså tidligere har haft med. Jeg gjorde noget ud af det ved den lejlighed og fik venstres daværende ordfører på talerstolen. Han gjorde rede for, at det ikke var no-

[Søren Hansen]

gen tilfældighed, at man havde forladt synspunktet. Det var, fordi man gerne ville komme andre synspunkter i møde, at man havde forladt synspunktet om en reklamefinansiering. Vi noterede med overordentlig glæde, at der var tale om denne udvikling, og vi er derfor interesserede i at høre, om dette synspunkt, denne holdning, fortsat er opretholdt i partiet venstre.

Jeg vil i øvrigt gerne tilslutte mig, hvad ministeren har sagt om, at det ikke er noget særlig velvalgt tidspunkt at komme med forslaget på. Vi har mediekommissionen. Jeg synes, at både forslagsstillerne og andre, der udtaler sig – specielt når man har en regering i ryggen – burde afvente, hvad mediekommissionen siger. Det betyder ikke, at vi skal holde inde med debatten, holde inde med udtalelser og med synspunkter osv., det er klart, men at lægge sig fast, sådan som forslagsstillerne har gjort det, og sådan som ministeren også har gjort det for nylig, synes jeg er upassende i forhold til netop det forhold, som ministeren selv var inde på, at der sidder 60 mennesker og arbejder alvorligt med denne sag. Det resultat bør vi have, inden vi begynder at lægge os fast med forslag som parti eller som regering.

Elisabeth Krog (KF):

Det konservative folkeparti har til gengæld megen sympati for dette lovforslag, som vi jo kun kan nikke venligt genkendende til, idet det stort set er ordret identisk med det konservative lovforslag nr. L 46 af 22. oktober 1980, som var til debat den 9. december for 2 år siden – bortset fra et lidt udbygget afsnit om reklamerne, som vi heller ikke kan være uenig i. Vi ser med sympati på dette lovforslag. Ethvert lovforslag, som tilsigter et brud på Danmarks Radios monopol, har vores sympati og forståelse – ikke mindst, når det som her fremtræder som et ordret genbrug af vore egne forslag.

Udviklingen siden sidste års debat viser også, at det er påtrængende nødvendigt at bryde Danmarks Radios oplysnings- og meningsmonopol, fordi det i stigende omfang udvikler alle de ubehagelige symptomer på magtfuldkommenhed, som enevældig magt frister til. Magtapparater har jo en selvforstærkende egenvækst, som giver gode kår for

det gruppetyranni og den meningspression, som truer al reel ytringsfrihed.

Ikke mindst den måde, hvorpå et flertal af medarbejderne og medlemmer af radiatorådet fortolker og forvalter alsidigheds- og kvalitetsbegrebet, gør det efterhånden bydende nødvendigt at få gennemført ændringer i radiospretningsloven med det formål at give forbrugerne af Danmarks Radios ydelser et friere forbrugsvalg, alternative muligheder for oplysning og morskab og et mere varieret holdningsmønster i behandlingen af emner og udvælgelsen af medvirkende. Alsidighed er nemlig andet og mere end et mangefold af titler og medvirkende og beskyttelse af tilfældigt eller mindre tilfældigt udvalgte mindretal – og for øvrigt målrettet samfundskritik.

At reklamer eller annoncering i æteren skulle kunne true alsidighed eller kvalitet mere, end de gør det i dagspressen, og mere end de redigerende medarbejdere, som i det daglige sidder med mikrofoner og kameraer og klippebord og bestemmer, hvilke emner og medvirkende der er relevante, filtrerer oplysninger og afgør, hvad der er kvalitet, det forekommer mig ikke sandsynligt. Men spørgsmålet om annoncering eller reklame i æteren er altså blevet en slags religiøs tvangstanke, som udløser både vrede og angstbideri hos alle til venstre for den politiske midte. Det er egentlig sært nok, da der allerede reklameres for fuld kraft i Danmarks Radios programmer hver dag for udvalgte plader og bøger og tidsskrifter, og hvad der nu ellers kan være.

Monopoler er gode for dem, der har monopoler, og som har magten eller flertallet til at bestemme, hvad der er kvalitet, hvad der er dybdeboring og alsidighed.

Jeg mener, at i det samfundssystem, vi har – et parlamentarisk demokrati, hvor meninger af i dag er lov af i morgen – er oplysnings- og ytringsfrihed selvfølgelig afgørende for dette systems bevarelse. Derfor er det vigtigt, at vi får brudt det bestående monopol på menings- og holdningsbearbejdelse i Danmarks Radio.

For øvrigt mener jeg, at tiden arbejder for os, der ønsker dette, fordi teknologi og satellitter og video er ved at bryde monoopolet for os, enten vi så piver eller synger – eller de onde ler, eller de gode græder.

Det konservative folkeparti går ind for monopolbrud. Vi ønsker alsidighed og yt-

[Elisabeth Krog]

ringsfrihed, og vi har ingen betænkelighed ved annoncering i æteren.

Vi er således helt enige i sigtet med det foreliggende lovforslag, men vi ønsker at afvente resultatet af mediekommissionens arbejde, og vi kan godt ærgre os lidt over, at fremskridtspartiet har fundet det nødvendigt at fremsætte dette forslag i december, når vi alle venter, at kommissionen måske barsler med sin betænkning så tidligt som i januar. Vi vil gerne afvente denne betænkning, for den vil vi gerne have med i vore overvejelser om mediepolitikken.

Vi kan derfor ikke nu stemme for det foreliggende lovforslag.

Øllgaard (V):

Dette lovforslag fra fremskridtspartiet om brud på Danmarks Radios monopol er – om ikke i sin hensigt, så dog i sine formuleringer – ændret ganske meget til det bedre i forhold til fremskridtspartiets tidligere forslag. Til afløsning af egne tidligere formuleringer er der citeret mange udmærkede kilder i lovforslagets bemærkninger. Det er mange gode og rigtige udsagn, der er kommet med derved.

I lovforslagets hensigt, nemlig at bryde Danmarks Radios monopol, kan vi kun være enige, nu som tidligere. Spørgsmålet er kun: hvordan? Sagen er jo den, at der er mange muligheder. Venstre har ved tidligere lejligheder foreslået at begynde med en fuldstændig deling af det, som vi nu kender som institutionen Danmarks Radio. Det var én måde at gøre det på. Den har ikke rigtig vundet gehør. En anden mulighed vil formentlig vise sig at være, at henholdsvis P&T og Danmarks Radio, og hvem der kan blive tale om, etablerer nogle yderligere fysiske anlæg, som så stilles til rådighed for hvem, der vil og kan sende via sådanne anlæg, eventuelt efter hollandsk mønster.

Vi står formentlig over for et valg mellem et TV 2 over kabelnet eller æterbåret. Her ligger min forhåndssympati ved det æterbårne TV 2, fordi der ellers formentlig opstår vanskeligheder og uoverkommelige udgifter med at nå helt ud i de tyndest befolkede egne med et eventuelt kabelbåret TV 2. Men det er alt sammen spørgsmål, som vil blive nærmere belyst i den betænkning fra mediekommissionen, vi nu med spænding afventer. Der er selvfølgelig også hele spørgsmålet om

finansieringen. Til glæde for hr. Søren Hansen kan jeg sige, at reklamefinansiering bestemt ikke er et mål i sig selv for os, men det er mere og mere tydeligt, synes jeg, at det vil blive et delmiddel til finansiering af de fremtidige aktiviteter. Jeg tror simpelt hen, at spørgsmålet mere eller mindre løser sig selv. Det bliver også dér et spørgsmål om, hvilken form – hvilken kultiveret form – vi vil vælge til at benytte os af en delvis reklamefinansiering.

Det foreliggende forslag går fornuftigvis ikke videre end til at udtrykke ønskeligheden, nødvendigheden af at bryde Danmarks Radios monopol. Dette forhold, at forslaget ikke går videre, kan man vel tage som udtryk for, at også forslagsstillerne egentlig er indstillet på at afvente den kommende betænkning fra mediekommissionen, før vi kan gå i realitetsdrøftelser.

Vi har forstået, at kommissionens betænkning er så nær på, som ministeren også her har nævnt. Vi er i venstre indstillet på, at når vi har fået den betænkning, og når vi har fået den gravet godt igennem, så er tiden inde til at realisere bruddet på monopol.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg kan altså ikke lide alle disse ministerbeføjelser. Det er jo det, der er tale om her, og ikke spor andet. Nu skal ministeren have beføjelse til at give nogle rettigheder. Jeg synes tit, vi her i folketinget lige pludselig har fundet ud af, at nu sker der et eller andet, som vi overhovedet ikke har nogen indflydelse på. Det kan jeg altså ikke lide. Jeg synes især på et område som dette, hvor vi har så mange diskussioner mellem den højre og den venstre side af salen, ville det være ret katastrofalt, hvis det hele bare blev lagt over til ministeren. Jeg synes, det er nødvendigt, at det er noget, folketinget drøfter, og at det er os, der giver lov til, at man må sende alt muligt andet end det, vi kender i forvejen.

Jeg har ikke spor imod, at der er andre end Danmarks Radio, der sender. Det er der også for øjeblikket. Vi har selv vedtaget, at vi skal have forsøg med lokalradio. Det er et brud på monopol. Det er ikke ret stort, men det er der dog, og vi har selv taget beslutning om, at det ville vi acceptere. Jeg synes, vi skal se lidt på, hvordan det går med det, før vi udvider ordningen særlig meget.

[Marianne Bentsen-Pedersen]

Selvfølgelig synes jeg også, at vi skal afvente betænkningen, det er klart.

Der står i bemærkningerne til lovforslaget, at konkurrence i æteren fremmer alsidighed, kvalitet og fri debat. Det behøver det så sandelig ikke at gøre. Jeg har lige tilbragt omkring 7 uger i USA, og dér er der bestemt konkurrence i æteren, men det har hverken medført kvalitet eller alsidighed. Det vil jeg nok have lov at sige.

Der tales om konkurrence og om, at monopolerne skal brydes, og så står der længere nede, at det er den danske presse, man specielt tænker på i den sammenhæng. Jeg kan ikke se, at det ikke er et monopol, som nu får endnu mere magt, fordi de også får formidlingen gennem æteren. Nu har de det kun, hvad angår det skrevne ord. Jeg synes, det er noget med koncentration, det er ikke noget med at dele ud. Så var det helt andre kræfter, vi skulle have ind i det.

Jeg kan heller ikke lide, at det er reklamefjernsyn. Det har vi jo haft så mange drøftelser af. Jeg vil godt vide, hvor resten af pengene skal komme fra, for Danmark er ikke så stort, at man kan forestille sig et TV 2, som alene er reklamefinansieret. Jeg tror ikke på, at man kan skaffe så mange penge, at man kan få nok til at drive en TV 2-kanal. Derfor vil jeg godt vide, hvor de andre penge skal komme fra.

Jeg synes, det er at stikke forbrugerne blå i øjnene, når man siger: nu skal I have gratis fjernsyn, for det skal betales af reklamer. Det bliver jo os alle sammen, der kommer til at betale det gennem forhøjede priser, uanset om vi så ser TV 2 eller ej. Vi har ikke engang mulighed for at melde fra.

Jeg ved heller ikke, om den politik, som regeringen fører, med dæmpede reallønninger og sådan noget, hænger godt sammen med reklamer og sådan noget, som egentlig skulle øge forbruget. Jeg synes nok, der er en vis modsætning dér.

Jeg har ikke noget imod, at vi får et TV 2, det vil jeg godt slå fast, især ikke, hvis det bliver inden for de samme demokratiske rammer som Danmarks Radio. Det gør ikke noget, det ligger uden for Danmarks Radio. Men jeg er meget bange for, at der er for få penge i det danske samfund til at lave et TV 2, medmindre det skal basere sig på amerikanske film, købte produktioner. Jeg ville hellere have, at vi brugte nogle flere penge

på at gøre den ene kanal, vi har, bedre ved at lave noget mere produktion selv. Det behøver ikke at betyde, at det er bedre, men som regel er der mere kvalitet i det, der bliver produceret herhjemme, fordi det er os nærmere end det, som kommer udefra.

Kruse Rasmussen (CD):

Må jeg til indledning fremføre min sympati for det fremsatte lovforslag, der ganske klart fremfører en af mit partis mærkesager. Vi er af den opfattelse, at et brud på Danmarks Radios monopol vil være en nødvendighed, fordi udbuddet fra udenlandske sendere vil stige meget kraftigt. Vi bør her tage konkurrencen op – ikke for at overbyde de udenlandske tilbud, hvad vi jo ganske enkelt ikke kan, men tage konkurrencen op på det kulturelle område.

En anden nødvendighed er måske langt vigtigere. Det er udbuddet af alternative udfoldelsesmuligheder for de journalistiske, kunstneriske og tekniske ansatte i Danmarks Radio. Der har flere gange i den senere tid vist sig eksempler på, at Danmarks Radio er en for snæver ramme, hvor dygtige og kreative kræfter opgiver på grund af de begrænsninger, der ligger i bl. a. kun at have en mulighed for at arbejde med TV- og radiomediet. En naturlig konkurrence i uddannelse, programlægning og udbud vil uvægerligt skærpe den enkeltes arbejdsindsats, og nye, dygtige kræfter vil have mulighed for at komme frem og konkurrere. Konkurrencen, der naturligt vil opstå, vil give mulighed for de bedste programmer.

At et kommende TV 2 også vil indeholde blokke med reklamer som f. eks. i Tyskland og Holland, må jeg helt klart sympatisere med. Det er min overbevisning, at netop dette vil medføre en ikke uvæsentlig interesse fra seernes side.

Mere specifikt i relation til fremskridtspartiets lovforslag vil jeg henlede opmærksomheden på, at den siddende mediekommission endnu ikke er færdig, og at det nok ville være mest hensigtsmæssigt at afvente denne grundige gennemgang af fremtidens muligheder, inden vi her i folketinget låser os fast på en konkret lovgivning.

Jeg er enig i intentionerne i lovforslaget. Jeg er enig i, at et kommende TV 2 skal være uafhængigt af Danmarks Radio. Jeg er enig

[Kruse Rasmussen]

i, at en væsentlig del af omkostningerne dækkes ved reklameblokke. Jeg er enig i, at det meget snart haster. Men jeg er også enig i, at vi afventer mediekommissionens betænkning.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Behandlingen her kan jo siges at være en årligt tilbagevendende begivenhed – men ikke nogen mediebegivenhed. Jeg synes, det er lidt forunderligt, at man skal møde det forslag år efter år. Synspunkterne er jo kendte. Alle ønsker at afvente mediekommissionens betænkning; det er så naturligt, at det gør også vi.

Vi er i øvrigt imod intentionerne i det lovforslag, der foreligger. Jeg skal ikke gå ind i en længere begrundelse for det, det er gjort i andre sammenhænge, men vil blot gøre opmærksom på, at uanset om man vælger den form, som forslagsstillerne ønsker, eller en anden form, så vil der blive tale om, at man skal stille større økonomiske krav til befolkningen. Jeg mener, der stadig er mange gode, ubrugte muligheder inden for de eksisterende rammer for at lave bedre radio og TV.

Inge Krogh (KrF):

Som der står i bemærkningerne til dette lovforslag, er også kristeligt folkeparti indstillet på at bryde Danmarks Radios monopol. Vi er ikke enige i, at det skal ske med reklamebetaling. Vi har tidligere fremsat vores eget lovforslag, hvor vi mener, at vi netop har brudt monopollet ved at lægge stort ansvar og initiativ over til forbrugergrupperne.

Vi vil slutte os til den skare, der gerne vil afvente mediekommissionens betænkning og den debat, den vil medføre.

Mogens Voigt (FP):

Jeg takker ministeren for den venlige modtagelse, ministeren gav forslaget. Jeg kunne forstå på ministeren, at hun regner med, at mediekommissionen kommer med en delbetænkning inden for de næste par måneder. Efter hvad jeg selv har erfaret, skulle det foregå i slutningen af januar måned.

Jeg vil sige til fru Elisabeth Krog, at jeg synes ikke, hun skal ærgre sig over, at vi har fremsat dette forslag, for den delbetænkning, der kommer fra mediekommissionen, vil være et udmærket arbejdsgrundlag for os i kul-

turudvalget, hvor vi jo kan optrykke denne delbetænkning i relation til det foreliggende forslag.

Jeg vil godt sige til ministeren, at for os er det helt afgørende, at monopollet bliver brudt. Hvordan det skal brydes, kan vi altid diskutere. For os er det et overordnet mål, at det bliver brudt. Derfor er ministeren naturligvis hjertelig velkommen til at ændre så meget, hun vil, i det forslag, der her foreligger, hvis det kan være et arbejdsredskab. Vi vil bare bede om ikke at få afgivet betænkning over forslaget, således at vi i løbet af foråret kan få lejlighed til at diskutere, hvad det er, mediekommissionen har fundet frem til. Vi er villige til at acceptere næsten enhver ændring, bare vi får et monopolbrud. Hvordan det bliver, kan vi altid diskutere, men det er altså et overordnet mål for os.

Jeg vil godt takke ordførerne for regeringspartierne for den venlige modtagelse, de har givet forslaget. Jeg har forståelse for, at man fra ordførernes side gerne vil se, hvad der står i mediekommissionens betænkning. Jeg kan på forhånd nære nogen frygt og bekymring for, hvad der står, for når jeg ser, hvordan mediekommissionen er sammensat, har jeg svært ved at forestille mig, at den skulle gå ind for et monopolbrud og især for oprettelse af en TV-sender finansieret af reklamer.

Jeg vil godt sige til fru Marianne Bentsen-Pedersen, som stillede nogle spørgsmål, at vedrørende økonomien er det min opfattelse, at den godt kan dækkes ved, at det bliver reklamefinansieret, for Danmarks Radio har med sin nuværende struktur efter min opfattelse en meget, meget, meget stor overbygning. Man har efter min opfattelse et alt for stort apparatur, man har for mange ansatte. Det er klart, at en reklamefinansieret uafhængig TV-sender skal basere sin virksomhed på det, som andre virksomheder i det private erhvervsliv må basere deres eksistens på, nemlig at køre så rationelt som muligt. Det er ganske givet, at en TV-sender og en radiosender kan køre med en betydelig mindre kapacitet med hensyn til teknik og mandskab, end man kører med ude i Gyngemosen.

Jeg er enig med fru Marianne Bentsen-Pedersen i, at bemyndigelser til en minister er noget skidt. I nogle tilfælde kan det selvfølgelig være en fordel. Det afhænger af, hvil-

[Mogens Voigt]

ken politisk farve ministeren har. Principielt er jeg enig i, at det er noget skidt, og kunne vi finde frem til en løsning på det område, vil jeg da også gerne diskutere det.

Vi får reklame-TV i Danmark, uanset om hr. Søren Hansen og hans parti hylér og piber. Den satellittid, vi om nogle måneder tager hul på, kan socialdemokratiet ikke gøre noget ved. Det erkendte hr. Søren Hansen jo også i sit debatindlæg i mandags, den 29. november, i Jyllands-Posten.

Man kan naturligvis stille det spørgsmål – hvad får Søren Hansen indirekte gør i mange af sine debatindlæg – hvor mange søde sager befolkningen har godt af. Der kan man så diskutere, hvor megen fornøjelse og underholdning TV skal bringe i forhold til beskrivelse af og diskussion om det samfund, vi lever i, altså debatskabende og oplysende programmer. Hvis jeg skal svare hr. Søren Hansen, må svaret blive, at det skal modtages, altså seerne og lytterne, i meget høj grad have indflydelse på.

Befolkningen skal efter min opfattelse ikke efter en lang arbejdsdag tvinges til at se på og lytte til bedrøvelige socialdemokratiske profeter, som med deres meget selvsikre meninger får folk til langsomt at lukke øjnene og falde i søvn i lænestolen. Befolkningen skal have mulighed for fornøjelser og underholdning, så familien i fællesskab kan more sig og slappe af efter en lang dag fyldt med problemer. Det giver det bestående monopol ikke mulighed for. De søvndyssende programmer er efter min bedste opfattelse i et beskæmmende flertal.

Jeg vil godt henvise til, at en Vilstrupundersøgelse i 1980 viste, at 70 pct. af befolkningen gerne ville have et TV 2, og en tilsvarende undersøgelse fra AIM kom til samme resultat. Vilstrup gik videre og stillede spørgsmålet, om det skulle være reklamefinansieret. Dertil svarede 73 pct. af befolkningen ja. Det vil altså sige, at der er et meget klart flertal for reklame-TV, og så må man jo igen spørge socialdemokratiet, om de mener, at de 73 pct. af befolkningen, som har den opfattelse, tager skade af reklame-TV, fordi det efter socialdemokratiets opfattelse betyder, at der vil komme mere underholdning, f. eks. i form af spillefilm, shows og lignende »skadelige« udsendelser.

Alle disse underholdende og uforpligtende udsendelser vil jo efter hr. Søren Hansens

opfattelse få en skadelig virkning på befolkningens syn på, hvad kultur er. Sådan er det, og sådan vil det forblive, så længe socialdemokratiet er et stort parti, det er der ingen tvivl om. Nogle af disse 73 pct. må derfor nødvendigvis flytte deres kryds væk fra hr. Søren Hansens parti ved næste valg, hvis de ønsker et reklamefinansieret TV 2 som et modstykke til det nuværende kolde fiskeøje ude fra Gyngemosen.

Jeg tror, at alle er enige med mig i, at TV-mediet nok er det stærkeste massemedium, vi har, det er vor tids manipulator og meningsdanner. Derfor må der skabes større alsidighed ved, at andre end det nuværende monopol får lov til at sende billede og lyd til befolkningen.

Mit parti vil igen og igen forsøge at skabe forståelse for dette synspunkt, og vi vil under det kommende udvalgsarbejde naturligvis afvente den delbetænkning, der kommer fra mediekommissionen. Vi har forståelse for de synspunkter, ministeren og regeringspartiernes ordførere er fremkommet med, og dem vil vi naturligvis indordne os under.

(Kort bemærkning).

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Det ville glæde mig meget at se vores lokale avis derhjemme lave TV-udsendelser, som vi alle sammen er ved at falde ned af stolene af grin over. Når man ser på avisen, konstaterer man, at det i hvert fald ikke er det, der er tilfældet, vil jeg da godt have lov at sige. Om aviserne er specielt egnede til at lave noget, der er meget morsommere end det, vi har for øjeblikket, vil jeg godt sætte spørgsmålstegn ved. Jeg synes heller ikke, at socialdemokratiske profeter er særlig morsomme. Jeg ved ikke, hvor mange af dem der er i de nuværende udsendelser, men nogle skal der selvfølgelig nok være, og det er vel også meningen, hvis man skal dække spektret nogenlunde.

Med hensyn til disse undersøgelser synes jeg, det er interessant, at de ikke siger noget om, hvad det skal koste. Der spørges bare: vil I gerne have, men ikke noget med, at konsekvensen er altså, at varerne stiger så og så meget, eller at man altså også skal betale en licens af den og den størrelse. Vi bliver altid beskyldt for, at vi bare deler ud, at vi ikke vil være med til det sure og alt det dér,

[Marianne Bentsen-Pedersen]

men vi plejer dog at sige, hvad konsekvensen er af det, vi foreslår. Det har man ikke gjort i de undersøgelser, og det synes jeg kunne have været meget morsomt for at få et reelt billede af, hvad folk ønsker.

Jeg gik egentlig herop for at spørge hr. Mogens Voigt, om han kan henvise til erfaringer fra lande af Danmarks størrelse, som har TV, der er reklamefinansieret og udelukkende reklamefinansieret. Der er mange steder, hvor man har reklame, men det er søreme ikke det, der finansierer det totalt. Hvis vi må få nogle eksempler på det, var det da glimrende. Man kan selvfølgelig sige, at de også har for meget bureaukrati, for jeg er ikke uenig i, at der er for meget bureaukrati inden for Danmarks Radio, men spørgsmålet er, om man kan formindske det så meget. Jeg vil altså godt have nogle eksempler.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Det at diskutere med venstrefløjens har den samme virkning som at hælde vand på en gås, men jeg vil prøve. Man siger jo, at det at hælde vand på en gås har ingen virkning, men jeg vil altså alligevel forsøge.

Fru Marianne Bentsen-Pedersen siger, at varerne stiger, når vi får reklamer ind. Ja, de reklamer skal betales, det er vi enige om. Men de kunne jo også gøre, at varernes pris blev nedsat, og den vare, jeg snakker om nu, er TV og radio. Fik vi reklamefinansieret TV og radio, var det ganske givet, at vi ikke ville have disse mange, mange tusinde unødvendige medarbejdere. Man ville ikke have sådanne arbejdstidsregler, og jeg ved ikke hvad – ja, det er ikke arbejdstidsregler, det er ferieregler, for de har jo ikke tid til at arbejde derude i det hele taget. Det kunne godt ske, at det ville medføre, at det blev betydeligt billigere at se radio og TV i Danmark. Jeg tør slet ikke nævne McKinseyrapporten, der kom sidste år, hvor en uvildig amerikansk undersøgelseskommission ikke ville røre ved Danmarks Radio med en ildtang. Det kunne jo godt tyde på, at der slet ikke var så få kroner at hente derude.

Fru Marianne Bentsen-Pedersen har overhovedet ikke fantasi til at forestille sig, at det kan laves på en meget, meget mere rationel måde. Nu er fru en jo ikke så gammel, som jeg er, men jeg er i hvert fald så gammel, at

jeg kan huske Radio Merkur, og den største forbrydelse mod ytringsfriheden, der er begået, var, at folketinget i sin tid kvalte Radio Merkur. Det havde set betydeligt anderledes ud, hvis vi havde haft Radio Merkur i dag.

(Kort bemærkning).

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg skal nok lade være med at sprøjte med vand.

Når hr. Poulsgaard siger, at jeg ikke har fantasi til at forestille mig, at det kan være anderledes, så mener jeg faktisk, at jeg for mindre end et minut siden sagde, at jeg også synes, der er for meget bureaukrati i Danmarks Radio, og at det sikkert kunne gøres billigere. Men jeg havde ikke opfattelsen af, at dette forslag gik ud på at nedlægge Danmarks Radio og til gengæld få et reklamefinansieret TV 2. Jeg tror ikke, det bliver billigere i Danmarks Radio, fordi vi får noget mere, det kan jeg da ikke forestille mig.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Nej, dette forslag går ikke ud på at nedlægge Danmarks Radio, men det er en begyndelse. Det kunne jo måske gå sådan, at den nye radio blev så effektiv, at der ikke blev plads til det andet, når vi fik det reklamefinansieret.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Blot en enkelt bemærkning om det tidsmæssige i dette.

Det er klart, at når jeg nævnte tidsfristen 2 måneder eller mindre end 2 måneder, så er der tale om delbetænkningen fra mediekommissionen. Den synes jeg sagtens at man kan begynde at drøfte og bearbejde og fremfor alt læse og sætte sig ind i, inden man træffer endelig beslutning, og inden man afklarer dette forslags skæbne. Det er klart.

Derudover skulle der gå nogle måneder, meget få, håber jeg, før vi, stadig væk i foråret 1983, får den endelige betænkning, og den skulle så danne grundlag for en medie-debat her i folketinget. Det er regeringens plan at komme med en redegørelse om medipolitikken, og derefter skulle der være mu-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

lighed for at finde ud af, hvad der er flertal for her i folketinget.

Jeg vil gerne sige en enkelt ting, og det er, at man kan vurdere betydningen af udenlandske programmer, og hvad vi nu får i løbet af nogle få år, forskelligt, man kan tro meget på, at det er skadeligt eller farligt eller gavnligt, eller hvad man nu vil. Men jeg synes i hvert fald, at jeg vil sige til de partier, som mener, at det er skadeligt, at hvis de tager de udsagn alvorligt, de selv kommer med, så tror jeg, at det haster meget med en beslutning om det her, og så må vi prøve at se, hvad flertallet kan bære, og hvor langt vi kan komme.

Men under alle omstændigheder tror jeg, at vi har et tidspres med hensyn til en afgørelse. Derfor håber jeg også, at mediekommissionens endelige betænkning kommer så hurtigt her til foråret, at vi kan få en god debat om den endnu i denne folketingssamling.

Søren Hansen (S):

Jeg erindrer ikke, at nogen har udtalt – i hvert fald ikke partierne til venstre for midten – at der skulle være tale om skadelig virksomhed med de satellitudsendelser, som kommer. Jeg ved ikke, hvor kulturministeren har det fra. Jeg har i hvert fald aldrig udtalt, at det ville være skadeligt.

Det, der ville være skadeligt, er, hvis det var den eneste type udsendelser, man kunne få ind på sin skærm. Det ville være skadeligt for dansk kultur, dansk sprog, dansk holdning. Vi er meget små og har lidt svært ved at klare os i forhold til udbuddet udefra, og det ville være skadeligt for os, hvis vi ikke kunne præstere et ordentligt alternativ til de øgede muligheder, der kommer via satellitterne. Det er noget helt andet end at mene, at satellitterne i sig selv er skadelige; det synes jeg ikke de er. Men de gør krav på – dér er jeg enig med ministeren – en relativt hurtig beslutning, sådan at man ikke udsættes for en periode, hvor der ikke er reelle alternative muligheder for danske seere og danske lyttere.

Jeg vil sige til fru Elisabeth Krog, at hun åbenbart har fået læst lederen i Jyllands-Posten og gengiver den meget præcist og nøjagtigt, og det kan da være udmærket, men jeg vil anbefale hende at læse en artikel da-

gen før. Den er væsentlig mere oplysende, når det drejer sig om reklamens virkninger i forhold til dagspressen.

Der er 2 vidt forskellige situationer i forhold til reklamens mulighed for at påvirke dagspressen og påvirke en fjernsynskanal. Dagspressen er meget bredt sammensat af mange blade. Den er sammensat af et meget facetteret udvalg af annoncer og er altså ikke på samme måde afhængig af den enkelte annoncør, den enkelte annoncortype. I fjernsynet vil der være tale om meget få og meget betalingsdygtige annoncører. Derfor vil man være meget påvirkelig af pressionsforsøg eller det, der minder om det, fra en enkelt stor eller fra en gruppe af store annoncører. Dermed er der en meget stor forskel, så stor en forskel, at man ikke kan sammenligne de to situationer.

Den med, at det kan gøre Danmarks Radio eller fjernsynskanalen gratis, tror jeg overhovedet ikke på. Udgifterne ville i givet fald blive lagt på andre områder. Det bliver forbrugerne eller licensbetalerne eller skatteyderne – de 3 grupper er i øvrigt identiske – der kommer til at betale i den sidste ende, så om det bliver den ene vej eller den anden vej, har i den forbindelse ingen mening. Men det kan have en mening i forhold til det at styre sig fri af pression fra betalingsstærke grupper.

Jeg synes også, at der skal være mere fornøjelse – det sagde hr. Mogens Voigt – i det, der udsendes, men så skal det være så fornøjeligt, at vi kan more os over det, og det er ikke en type udsendelser, der er morsomme i en sådan grad, at man kan more sig, vi normalt præsenteres for, når vi oplever tingene, som de foregår i udlandet, hvilket altså ville være det, man skulle opleve i en kanal af den type, der her er tale om.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Kun den bemærkning om det med de farlige satellitter, at jeg ikke har hæftet hr. Søren Hansen op på den bemærkning. Jeg synes bare, at man så tit hører påstande om, at nu bliver vi oversvømmet af alle disse, forfærdelige udenlandske programmer. Det er den holdning, jeg godt vil tage afstand fra, fordi jeg synes, det er temmelig egocentrisk og temmelig indbildsk af os at tro, at vi un-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

der alle omstændigheder kan lave bedre nyhedsformidling fra verdensbegivenheder, f.eks. hvor andre lande har korrespondenter på stedet, men hvor vi af økonomiske grunde må nasse lidt på dem, og sådan nogle ting. Der er masser af eksempler på, at andre lande kan lave programmer af fantastisk høj kvalitet.

Det var på grund af hele den diskussion om, at nu bliver vi oversvømmet af de udenlandske programmer – det er ikke et citat af hr. Søren Hansen – at jeg sagde, at hvis man tager den alvorligt, så må man i hvert fald indrømme, at det haster med at komme med modspillet. Og hvis der er et flertal for, at der også kommer et TV 2, der skal hjælpe til med at lave modspillet, så haster det altså med en beslutning om det.

Elisabeth Krog (KF):

Jeg synes, at hr. Søren Hansen ser spøgelsesmidt på dagen og lider af en eller anden form for åndelig mørkerædsel, når det drejer sig om reklamens magt i TV.

Jeg hører ikke til dem, der tror, at fordi selskaber er store og har mange penge, så er de helt principielt ude på at knægte ytringsfriheden og forbyde alt muligt andet end deres egne meninger og deres egne holdninger. Det er ikke sådan. Det er netop sådan, at jo større et selskab er, jo mere stille er det nødt til at gå med dørene. Sådan har det altid været.

Jeg ville også gerne se det selskab, som i dette samfund, som i så mange år har været præget af socialdemokratisk holdningsbearbejdning i medierne, kunne tillade sig at udøve nogen form for pression over for en journalist eller anden medarbejder ved et eller andet medium uden at geråde i de allerstørste vanskeligheder. Det er som bekendt meget svært at holde sådan noget hemmeligt i dette samfund, ikke bare på grund af Ekstra Bladet, men i al almindelighed. Derfor vil jeg sige, at jeg synes, det er vildt overdrevet. Jeg kan ikke forstå det dér angstbideri over for annoncering og reklamer i et magtfuldt medium, men det glæder mig selvfølgelig, at hr. Søren Hansen erkender, at den, der har mulighed for at komme til orde i det medium, har stærke kort på hånden bare ved at have mulighed for at komme til orde.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Den omstændighed, at en virksomhed i den nuværende situation vil have vanskeligt ved at slippe af sted med pression, er illustreret nogle gange. Dér giver jeg fru Elisabeth Krog ret. Men det er jo netop, fordi vi har en demokratisk styring, som forhindrer, at den slags pression lykkes. Hvis man bag sit pressionsønske og pressionskrav – det kan være helt rimeligt, helt legitimt – kunne sætte en trussel om, at man ville unddrage TV-kanalen en væsentlig del af dens finansieringsgrundlag, så var situationen helt anderledes end den nuværende. Det er den situation, vi risikerer. Jeg siger ikke, at vi får den. Jeg siger, at vi risikerer den. Risikoen er så stor, at den vil vi ikke være med til at løbe. Det er det, der er pointen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Krog (KF):

Jeg vil bare gentage, at jeg mener, at hr. Søren Hansen ser spøgelses, for jeg mener faktisk ikke, at de store selskaber a priori, principielt er den slags forbrydere, som kun tænker på at spænde ben for andre folks meninger. Man kan ikke bedømme det på forhånd. Hvis man konkretiserer det og forestiller sig, at et selskab ville afskære folk fra at ytre sig, eller at det ville forbyde en eller anden udsendelse eller fremme nogle andre udsendelser, så tror jeg bestemt, at det ville møde ganske kompakt modstand. Det er ikke noget, danske journalister eller lærere eller andre, der medvirker i medierne, vil være særlig begejstrede for, og det vil i hvert fald ganske åbenbart komme til offentlighedens kendskab.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Ja men i det stykke er det ikke længere spørgsmålet om at tro og forvente og se spøgelses. Det er meget enkelt at gå til. Jeg vil anbefale fru Elisabeth Krog at undersøge, hvad baggrunden var for, at en overordentlig populær udsendelse, den, der på dansk hedder »Skum«, og som på amerikansk hedder »Soap«, blev standset. Hvorfor blev den det? Den blev ganske enkelt standset, fordi annoncørerne ikke ønskede at ligge med deres

[Søren Hansen]

reklameblokke op ad den udsendelse, og det forstår jeg da udmærket. Den passede dårligt til de synspunkter, annoncørerne havde i forhold til, hvordan familieliv i Amerika og andre steder skal foregå. Derfor standsede de deres annoncer i forbindelse med den udsendelse, og den blev taget af programmet. Der er mange eksempler af samme type. Jeg vil bede om, at fru Elisabeth Krog, inden vi får næste debat, undersøger bl.a. denne sag.

(Kort bemærkning).

Kruse Rasmussen (CD):

Nu skal vi jo ikke komme ind på detaljer, men jeg synes, at hr. Søren Hansen ganske rigtigt, som fru Elisabeth Krog siger, ser spøgelser. Jeg erindrer, at hr. Søren Hansen var med på kulturudvalgets tur til Holland. Hver gang vi diskuterer TV og reklame, hiver hr. Søren Hansen de mest grelle eksempler, han kan finde fra USA, frem. De former for annoncering og reklamefinansiering af TV, de har derovre, er helt fremmede for Vesteuropa og helt fremmede for denne debat og helt fremmede for de forslag, som hidtil har været fremsat i folketinget, så en argumentation af den slags hører simpelt hen ikke nogen steder hjemme. Jeg synes i øvrigt, vi skulle vente med detailspørgsmålene, til vi får den endelige debat.

Mogens Voigt (FP):

For at begynde, hvor hr. Kruse Rasmussen sluttede, vil jeg godt over for hr. Søren Hansen understrege – vi har også skrevet det i vore bemærkninger – at hverken fremskridtspartiet, og jeg tror, jeg kan sige ingen partier her i folketinget, ønsker reklame-TV à la det amerikanske system. Jeg tror, alle er enige om, at skal sådan noget indføres, så skal det være i blokke, altså hvor reklamerne ligger uden for den redaktionelle del af programmerne. Det må være, lige som man har det i dagspressen. Der siger man: annonceafdeling og den redaktionelle afdeling, og så går jerntæppet ned. Sådan må det naturligvis fungere. Jeg deler helt den opfattelse, at reklamerne naturligvis ikke må påvirke, hvilke udsendelser der kommer ud af dette.

Fru Marianne Bentsen-Pedersen stillede et, synes jeg, meget fornuftigt spørgsmål, nemlig om jeg kunne nævne et land, der havde et TV, der udelukkende blev finansieret ved

reklamepenge. Det eneste, jeg umiddelbart kan komme i tanker om, er ITV i England – der er et modstykke til BBCs 2 programmer – som efter de oplysninger, jeg er i besiddelse af, udelukkende bliver reklamefinansieret. Jeg synes, at fru Marianne Bentsen-Pedersens spørgsmål er så interessant, at det bør stilles i udvalget, så vi kan se, om vi kan få nogle flere konkrete eksempler frem.

Jeg vil godt sige til både hr. Søren Hansen og fru Marianne Bentsen-Pedersen, at jeg tror, de har ret i deres vurdering. Selvfølgelig skal disse reklamer finansieres på en eller anden måde, et eller andet sted skal pengene tages fra, men sådan er det, det koster jo penge at drive TV. Jeg tror, at begge ordførere har ret i, at der vil ske en stigning i salget af de produkter, der bliver reklameret for i TV.

Spørgsmålet er, om vi ikke lige så godt kan få gavn af det i form af nogle flere danskproducerede udsendelser. Jeg er alvorligt bange for, at hvis man opretholder den stivhed, man har over for reklamer i dansk TV, så vil der blive åbnet mulighed derfor inden for et par år, når Luxembourg opsender sin satellit. Jeg tror helt sikkert, at de mennesker dernede, der skal drive den satellit, og som jo igennem mange år har levet af reklameindtægter, vil opdage, at der i Norden ligger et uopdyrket område, nemlig Danmark. Det vil vores forretningsdrivende, det vil vores erhvervsfolk naturligvis også finde ud af, og derfor vil de leje en kanal på denne satellit, der kan sende til Danmark og til Skandinavien. På denne måde vil der blive tale om kapitaludførsel til skade for samfundsøkonomien herhjemme, og vi vil ikke få andre programmer end dem, man producerer i Luxembourg. Derfor synes jeg, det er bedre, at vi betaler reklamerne herhjemme til vores egen TV-station og derigennem får nogle flere danskproducerede programmer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

[Fjerde næstformand]

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Arentoft):

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give folketinget en skriftlig

Redegørelse om uddannelsestilbud til de unge.

(Redegørelse nr. R 3).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Udvalget angående Grønlandslove har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om retens pleje i Grønland. (Efterforskning i kriminelle sager og fuldbyrdelse af domme m.v.). (Lovforslag nr. L 32).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Socialudvalget (2/12 82):

Udtræder: Lis Møller

Nyt medl.: Lizzie Lichtenberg

Udtræder: Lizzie Lichtenberg

Ny stedf.: Bo Kristensen

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 3. december 1982 om uddannelsestilbud til de unge.

(Redegørelse nr. R 3).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det er en almindelig anerkendt målsætning i de industrialiserede lande, at der må sikres de unge uddannelsesmuligheder i fortsættelse af grundskolen. Dette gælder i særlig grad for et råstoffattigt land som Danmark, hvis muligheder for at klare sig i den internationale konkurrence i væsentlig grad er

baseret på at have en veluddannet arbejdsstyrke.

Udviklingen er gået i retning af, at mulighederne for at anvende uddannet eller uerfaren arbejdskraft synes at være begrænsede eller helt manglende på visse områder. Det skyldes dels erhvervslivets ændrede produktionsformer, dels presset fra organisationerne for at skrue adgangskravene i vejret. Det rammer naturligvis i overvejende grad uuddannede unge.

I juni 1980 vedtog folketinget en principbeslutning om ungdomsuddannelserne. Det anføres i indledningen til denne, at »folketinget opfordrer regeringen til ved de fornødne initiativer at sikre, at der kan garanteres samtlige unge tilbud om en ungdomsuddannelse.«

I tilknytning hertil anføres det i pkt. 1 i folketingsbeslutningen, at »den enkelte elev skal tilbydes en reel mulighed for at vælge mellem flere ungdomsuddannelser. Dette mål skal nås gennem udbygning og geografisk spredning af de enkelte uddannelser.«

Der har siden vedtagelsen af folketingsbeslutningen fundet en betydelig udbygning sted af ungdomsuddannelserne. Udbygningen har især fundet sted inden for erhvervsuddannelserne og har medført en væsentlig geografisk spredning.

Imidlertid er der samtidig sket en kraftig stigning i ungdomsarbejdsløsheden i de seneste år, således at de unge (under 25 år) i dag bærer en uforholdsmæssig stor del af ledigheden. De unge udgør knap en femtedel af arbejdsstyrken, men bærer knap en tredjedel af ledigheden. I 1981 svarede ungdomsarbejdsløsheden til ca. 70.000 fuldtidsledige, og der har hidtil ikke været udsigt til afgørende forbedringer i beskæftigelsesudsigterne i 1982.

Med henblik på at opnå erfaringer i bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden blev der i 1980 på forsøgsmæssigt grundlag igangsat garantiordninger for unge i Århus og Storstrøms amtskommuner. Ordningerne gik ud på at sikre de unge tilbud om uddannelse eller beskæftigelse gennem en forenet regional og lokal indsats. En endelig vurdering af resultaterne af forsøgsordningerne er nu ved at foreligge.

Det er regeringens opfattelse, at der med folketingsbeslutningen om ungdomsuddannelserne blev opstillet en målsætning, som